

УДК371.32+614.253.4

І.Д.Сиротинська

ДЗ «Івано-Франківський національний медичний університет», м.Івано-Франківськ

ДОСВІД ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «МЕДИЧНА ХІМІЯ» ДЛЯ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ СТОМАТОЛОГІЯ

У статті проаналізовано досвід викладання дисципліни «Медична хімія» для студентів-іноземців спеціальності «Стоматологія» в умовах застосування кредитно-модульної системи навчання. Розглянуто системний підхід до організації навчання та контролю успішності студентів. Відмічено суттєве підвищення мотивації студентів до навчання та активізація самостійної навчальної діяльності.

Ключові слова: медична хімія, организація навчального процесу, кредитно-модульна система, студенти-іноземці.

На сьогодні актуальним для України є входження до загальноєвропейської системи вищої освіти. Адже перебуваючи географічно та історично в самому центрі Європи, Україна має максимальні можливості для успішної євроінтеграції. Реформування вищої медичної освіти після приєднання України до Болонського процесу підвищує мобільність студентів та випускників ВНЗ, що дає максимальне зближення Європейських держав у економічній, соціальній та культурній сферах. Кілька років поспіль у вищих навчальних закладах активно впроваджуються основні положення Болонської угоди, такі, які багаторівнева освіта, кредитно-модульна система оцінки, державна підтримка якості освіти, визнання кваліфікації та періодів навчання тощо [1,2]. Аналізу стану якості вищої освіти України із впровадженням кредитно-модульної технології навчання присвячено ціла низка сучасних досліджень [3-8]. Відповідно відзначено усі позитивні та негативні напрямки, та способи покращення організації навчального процесу та спрямовані на забезпечення гарантованої якості підготовки лікарів широкого профілю, які здатні ефективно та своєчасно вирішувати професійні завдання [1-4]. Натомість, досліджень присвячених аналізу якості освіти студентів-іноземців у нашій державі недостатньо [7,8].

Метою роботи було представлення кількарічного досвіду у викладанні дисципліни «Медична хімія» для студентів-іноземців. Проведено порівняння якості навчання іноземних студентів зі зміною традиційної системи навчання на кредитно-модульну для спеціальності стоматологія. Пошук шляхів удосконалення методики та засобів проведення лекцій, практичних занять, самостійної роботи та консультування для успішного засвоєння навчального матеріалу з дисципліни.

Матеріал і методи дослідження. Робота базується на вивченні і аналізі досвіду викладання дисципліни «Медична хімія» для студентів факультету підготовки іноземних громадян Івано-Франківського національного медичного університету (ІФНМУ). Дисципліна викладається на першому курсі для спеціальностей лікувальна справа та стоматологія. Викладачами кафедри біоорганічної та медичної хімії проводяться заняття для іноземних студентів на українській, російській та англійській мовах.

Предметом дослідження були успішність студентів у виконанні навчальної програми з дисципліни, підготовці до практичних та лабораторних занять, виконанні самостійної роботи та результати складання підсумкових модульних контролів. Розглянуто особливості та методи мотивації та інтенсифікації навчання іноземних громадян в умовах кредитно-модульної системи.

Результати дослідження та їх обговорення. Підготовка іноземних громадян у ІФНМУ проводиться уже близько 20 років. Проте суттєве зростання їх кількості почалося у 2008/2009 роках – понад 800 іноземних громадян з 41 країни світу [3]. На першому курсі кількість іноземних студентів на усіх спеціальностях впродовж останніх 5-ти років коливається від 60 до 220 студентів (з них на спеціальності «Стоматологія» близько 25%). Щоправда, починаючи з другого курсу кількість іноземців в університеті зазнає істотних змін, адже Болонська система дозволяє продовжувати навчання у інших навчальних закладах України чи інших європейських держав. Останніми роками в ІФНМУ зберігається чітка закономірність у зменшенні кількості бажаючих навчатися російською та українською мовами, натомість прослідковується істотне зростання зацікавлення до навчання мовою англійською. Змінюється і напрямок євроінтеграційних процесів - за останні два роки зменшилася чисельність вихідців з країн Близького Сходу та збільшилася кількість громадян Польщі, Чехії та Індії. Достатньо високий рівень середньої освіти у цих країнах дозволяють студентам-першокурсникам легше засвоювати навчальний матеріал та успішно здавати підсумкові модульні контролі з дисциплін. Російськомовні студенти – переважно вихідці з Туркменістану, Болгарії, Йорданії, Сирії потребують значно більшого часу для успішного виконання навчальної програми, мають більшу потребу у консультуванні та постійному контролі з боку викладача.

Згідно з типовою навчальною програмою, вивчення дисципліни «Медична хімія» для спеціальності «Стоматологія» останні три роки проводиться за кредитно-модульною системою. Весь обсяг навчального матеріалу структуроване в 1 модуль та включає 10 годин лекцій, 40 годин практичних занять та 40 годин – самостійної роботи. Таким чином, досвід роботи зі студентами факультету підготовки іноземних громадян можна представити у табл 1.

Таблиця 1

Порівняння успішності з дисципліни «Медична хімія» студентів-іноземців спеціальності «Стоматологія» за традиційною системою та кредитно-модульною системою освіти протягом останніх 5 років

Навчальний рік	2008-2009	2009-2010	2010-2011	2011-2012	2012-2013
Кількість студентів	16	20	24	30	46
Середній бал з ПМК	-	-	110	116,5	122
Середній бал традиційно оцінка* та згідно з оцінкою ECTS	3,2*	3,1*	3,4	3,4	3,9

Отже, перехід на кредитно-модульну систему організації навчального процесу зумовив підвищення рівня успішності у іноземних групах. Передусім з'явилося поняття конкуренції та мотивації до навчання. Також, загроза бути недопущеним до підсумкового модульного контролю з дисципліни стимулювало відпрацювання негативних оцінок одержаних на практичних заняттях. Слід також зазначити, що більша половина іноземних студентів протягом останніх років є вихідцями з Польщі. Такі студенти особливо старанні у навчанні, оскільки в університетах України вони затримуються на рік-два, а далі продовжують навчання на батьківщині. Саме студенти-поляки є найбільш умотивованими до навчання, оскільки прагнуть одержати високі бали для проходження конкурсного відбору у вищі медичні заклади Польщі.

Оцінювання рівня знань студентів з дисципліни «Медична хімія» проводиться за бальною шкалою. Бали за поточну успішність включають усне опитування, тести, лабораторну роботу та самостійну позааудиторну роботу. Тобто сумарно за кожне практичне заняття можна набрати 7 балів (мінімально 3 бали). Набравши суму 51 бали за поточний контроль, студент є допущений до підсумкового модульного контролю.

Для іноземних студентів з високим рівнем знань із хімії не складає труднощі успішно навчатися та отримувати високі бали за дисципліну. Таких студентів є близько 15-20%. Більша ж частина студентів-іноземців мають або прогалини у знаннях хімії, або недостатнє знання мови викладання. Проте, тестові завдання студенти-іноземці вирішують добре – оскільки підготовка лекційного матеріалу проводиться таким чином, щоб була можливість отримати відповіді на усі найважливіші питання теми.

Особливі складнощі у викладачів займає організація самостійної роботи для іноземців-першокурсників. Адже не всі студенти уміють ефективно спланувати свій вільний час для виконання самостійної роботи. Завдання іноземця полягає в опануванні навчальним матеріалом і підготовці до практичного та лабораторного занять вдома. І саме в цьому виді діяльності визначальним є рівень мовної підготовки. Тому для підвищення якості навчання викладачами кафедри розроблено та готується до видання навчально-методичний посібник з «Медичної хімії» для російськомовних студентів, розробляється посібник на англійській мові. Крім поданого теоретичного матеріалу посібник включає питання до самостійної позааудиторної роботи та приклади тестів для самоперевірки.

Великим плюсом у кредитно-модульній системі навчання є можливість перескладання одержаних негативних балів з практичних занять. Іноді це навіть нагальна необхідність при недостатній сумі балів за поточний контроль. Таким чином, студенти іноземних груп за умови наполегливості та самодисципліни, одержують допуск до складання підсумкового модульного контролю.

Згідно з навчальною програмою підсумковий модульний контроль з дисципліни «Медичної хімії» для спеціальності стоматологія має дві частини: практична (а саме розв'язування задач та вирішення тестів), та теоретична підготовка. Модульний контроль є зарахованим, якщо студент набере в сумі 50 балів. Частина студентів одержує дозвіл на перескладання модульного контролю і успішно завершує дисципліну. Тобто, саме модульний контроль дає максимально об'єктивну оцінку знань студента та рівень його підготовки.

Висновки

1. Отже, навчання студентів-іноземців в українських вищих навчальних закладах стало значно ефективнішим та більш успішним при переході на кредитно-модульну систему освіти. Можливість навчання чи працевлаштування у інших європейських країнах значно підсилює мотивацію до одержання професійних навиків на високого рівня.
2. Оцінка навчальних досягнень студента є більш об'єктивною при переході на бальну систему. Навіть, при недостатньому володінні мовою та рівнем теоретичної підготовки, сумлінне навчання дозволить успішно скласти підсумковий модульний контроль з дисципліни.
3. Однак, з переходом на кредитно-модульну систему організації навчального процесу збільшується вага самостійної роботи студентів. А саме цей вид діяльності для студентів-іноземців є найбільш проблематичним. Є потреба у постійному консультуванні з викладачем, та на жаль, годин виділених у педагогічному навантаженні є недостатньо.
4. Загалом, зростає роль викладача у вмінні навчити та допомогти студенту стати сучасним висококомпетентним фахівцем, освіченим, мобільним, здатним до самоосвіти та з високою загальною та професійною культурою.

Література

1. Медична освіта у світі та в Україні/ Ю.В.Поляченко, В.Г.Передерій, О.П.Волосовець та ін. – К.: Книга плюс, 2005. – 383 с.
2. Про шляхи удосконалення якості освіти в НМУ імені О.О.Богомольця відповідно до міжнародних стандартів якості/ В.Ф. Москаленко, О.П.Яворовський, Л.І.Остап'юк, А.І.Чубатий// Медична освіта. – 2009. – №2. – С.50-53.
3. Я.П.Нагірний. Болонський процес і забезпечення якості освіти // Фармацевтичний часопис. – 2011. – №1. – С.74-76.
4. Актуальні аспекти викладання загальної хірургії відповідно до вимог європейського освітнього простору/ Я.Й.Крижановський,

В.С.Кульбака, В.М.Меллін, В.М.Перепада та ін.// Медична освіта. – 2010. - №1. – С.52-55.

5. Модернізація вищої медичної освіти в контексті Болонської конвенції – ідея, мета, реалії /В.М. Мороз, Ю.Й. Гумінський, Л.В. Фоміна [та ін.] // Медична освіта. – 2012. – №2. – С. 42-45.

6. Вакарчук І.О. Вища освіта України – європейський вимір: стан, проблеми і перспективи / Вакарчук І.О. // Вища школа. – 2008. - №3. – С.3-18.

7. Нейко Є.М. Навчання іноземних громадян у Івано-Франківському національному медичному університеті: минуле, сьогодення та перспективи / Нейко Є.М., Федоров С.В. // Галицький лікарський вісник. – 2009. – Т.16. -№4. – С.98-99.

8. Формування в іноземних студентів професійно спрямованої компетенції у комунікації / С.М.Геряк, Н.І.Багній, О.Є.Стельмах [та ін.] //Медична освіта. – 2010. - №1. – С.71-74.

Реферати

ОПЫТ ПРЕПОДАВАНИЯ ДИСЦИПЛИНЫ «МЕДИЦИНСКАЯ ХИМИЯ» ДЛЯ ИНОСТРАННЫХ СТУДЕНТОВ ПО СПЕЦИАЛЬНОСТИ СТОМАТОЛОГИЯ Сиротинская И.Д.

В статье проанализирован опыт преподавания дисциплины «Медицинская химия» для студентов-иностранцев специальности «Стоматология» в условиях применения кредитно-модульной системы обучения. Рассмотрен системный подход к организации обучения и контроля успеваемости студентов. Отмечено существенное повышение мотивации студентов к обучению и активизация самостоятельной учебной деятельности.

Ключевые слова: медицинская химия, организация учебного процесса, кредитно-модульная система, студенты-иностранцы.

Стаття надійшла 3.05.2013 р.

TEACHING EXPERIENCE OF DISCIPLINE "MEDICINAL CHEMISTRY" FOR FOREIGN STUDENTS OF DENTISTRY SPECIALTY Syrotynska I.D.

The article analyzes the experience of teaching "Medical Chemistry" for foreign students of dentistry specialty in the use of credit-module system. A systematic approach to teaching and monitoring student achievement was consider. Noted a significant increase student motivation for learning and promoting independent learning activities.

Key words: medical chemistry, organization of education process, credit-module system, foreign students.